

HAJDUFÖLD

ELŐFIZETÉSI ÁR HELYBEN ÉS VIDÉKEN
 Egy hóra . . . 20 K Félévre . . . 110 K
 Negyedévre . . . 55 K Egész évre . . . 220 K
EGYES PÉLDÁNY ÁRA: 1 KORONA

KERESZTYÉN POLITIKAI NAPILAP
 Megjelenik hétfő kivételével minden nap
 Főszerkesztő: SZILÁGYI IMRE dr

SZERKESZTŐSÉG ÉS KIADÓHIVATAL:
 DEBRECZEN, PIACZ-UTCZA 59. SZÁM
 INTERURBAN TELEFON: 3-48. SZÁM

Ünnepi beszéd

Mondotta **dr Haendel Vilmos** egyetemi tanár az Arany János Társaság Horthy-ünnepélyén a Csokonai színházban.

Főméltóságú Kormányzó Ur!

Mélyen tisztelt Uraim és Hölgyeim!

A trafalgári csata előtt Nelson, az angol flotta főparancsnoka, vezérhajójáról ezt a jelzést adta:

„Anglia elvárja, hogy minden fia kötelességét tegye.”

És a számra sokkal kisebb angol hajóhad győzött az egyesült francia-spanyol erők fölött. Nagy-Britannia világhatárait e harcoddzött hajósok hű kötelességteljesítése teremtetie és tartotta meg azóta is a végtelen tengereken.

A történelem zajtalan szárnycsapásokkal száll tovább s a magyar nemzetnek, ennek a szegény, ezer gondtól terhes, ezer butól tépett népnek is támadt az Adrián ve. ére, kinek tengernagyi hajóján vígan lengette és fogja lengetni a lobogót a szelő; mi lesz azon felírva?

„Magyarország elvárja, hogy minden fia kötelességét tegye.”

Szívünk egész melegével üdvözöljük körülünkben a mi Nelsonunkat, a kormányzó ur főméltóságát, halásan köszönjük az Arany János-társaság összes tagjai nevében is, hogy városunkat, bennünket fölkeresni kegyeskedett, egyben ígérték, hogy évszázados álmainkból végre feledve, rendületlenül fogjuk Őt követni a hazafias kötelességteljesítés legrobbosabb útjain is!

Ünnepelni jöttünk az igaz. De szentsége, belső értéke csak úgy lesz ennek az ünnepek a felszabadulás lelkes magasztos ünnepek, ha lelkünkben, ha keblünkben az a megindaghatatlanul szilárd elhatározás kristályosodik ki, hogy okulva a mult keserves tanulságain, magunknak a jövőben jobban megóvjuk a hazát.

Szálljunk csak kissé magunkba, kedves Testvéreim, és valljuk meg, hogy nem őriztük a drága kincset eléggé!

Nem voltunk résen, mikor hangzatos jelszavak álarcá alatt belső ellenség a sajtóban kezdte rombolni ezredéves állami létünk alapjait; és nem voltunk a gáton erősek, mikor a romboló ezenyves áradat elborította mindent, mi e gyarló földi világban az embernek eszményien nemes, jó és szép lehet!

Nem hittük, ugyebár, hogy ez a rémség megtörténhetik; nem gondoltuk, hogy a második ezredév küszöbén oly közel állhatunk Magyarország sirja mellett.

Miért volt ez így kedves Testvéreim?

Sokan tudták, de nem merték megmondani; azért, mert: Bécs nem engedte, hogy igazán magyarok, Budapest nem engedte, hogy igazán keresztyének legyünk!

Pedig, kedves Honfitársaim, ez a két sarkpíler, ez a két alapeszme tartott fenn bennünket egy hosszú évezredem át.

Magyarország sebezhetetlen volt mindaddig, a míg fiaiban magyarézés, krisztusi áldozatkészség élt; de menthetetlenül elbukott, mihelyt e két sziklakő helyett, a nemzetköziség komoktalajára épített . . .

Azért kedves barátaim, óvakodjunk a hamis profétáktól! S ha elválasztanak is bizonyos természetes véleménykülönbségek, a magyarság és keresztyénség ündőlő vezércsillagai mellett mindannyian utolsó csepp vértünkig kitartsunk, — és jaj annak, ki szentségtörő kezét ez eszményei bármelyike ellen feleneni meri!

És hiszem is, hogy ez a munkája a felcsmélt nemzeteink sikerül: fog uja, amint

sikerült Széchényi korában; hiszen a magyar mindig büszke volt fajára és joggal tarthatta magát különbnek bármely hazai nemzetiség-nél; csak az utolsó emberöltő hamis profétáinak sajtóikkai terjesztettek ebben a kérdésben, még a tudomány mezején is, mesterséges ködöt metelyes homályt.

És hiszem, hogy éledni fog a ravaszul claltatott keresztyén öntudat is, melyet célzatosan iparkodtak elburkolni, egy eredetileg nemes jelszónak a liberálizmusnak leplébe.

Nagy Hunyadiunk és Kapisztránunk szelleme újra fel fog éledni és fegyvert ragad a legfenköltebb, keresztyén erkölcsi világnézet védelmére, éppen úgy, ha belőlről támad a hívőknek veszedelme, mint ahogy fegyvert ragadott évszázadokkal ezelőt a pogány küllő ellenséggel szemben, Nándorfehérvár vivásának dicső korában. Ne felejtjük el sohasem, hogy a ki fejünkben, hitünkben támad meg, lét-alapunkat ássa alá; tartasuk szem előtt mindég, hogy a magyar ézés, a keresztyén erkölcs az az összetartó kapocs, az az egybeforrasztó erő, az a pótolhatatlan szellemi kötelék, mely polgártársainkkal bennünket összefűz. Vegyük el ezt a forrasztó anyagot a leikekből s tegyük helyébe a materialis önzést: az egész ország elemeire bomlik, részeire hulladozik szét.

De hála Istennek, — épül már az a bevehetetlen sziklavár, mely külső erejével is biztosítani fogja mindörökké drága hazánk megbecsülhetetlen erkölcsi és anyagi értékeit.

Ez a megvívhatatlan erősség kedves Honfitársaim, nem egyéb, mint a magyar nemzeti hadsereg!

Szinte megfoghatatlan, hogyan lehetünk el e nélkül, majdnem négy egész évszázadon át?

Csakis úgy, hogy lassan, fokról-fokra az állami önállóság színvonalával, a tartományi függés alacsony szintjére süllydünk s végül oly kevés volt már bennünk az önértet, hogy e szégyenletes állapotot szabadságnak képzeltük, holott az Mohács óta burkolt idegen uralom volt csupán.

Mondjuk ki végre mindnyájan nyíltan és határozottan azt az alapigazságot, melyet épsész ember soha kétségbe nem vonhat, hogy csak az a nemzet szabad, csak az a nemzet lehet igazán állam és az emberiség életében cselekvő tényező, amelynek tökéletesen független hadserege van: más nem!

1526 óta csak néha-néha volt nemzeti fegyveres erőnk s Rákóczy óta nem volt magyar diplomácánk.

1848-ban ezért állottunk oly árván és elhagyottan Európa szívében és 1918-ban, est mostan is ezért talál jajszavunk siket fülekre és minden követünk zárt ajtókra az egész világon, mert századok óta elpusztult, illetőleg nem fejlődött ki minden küllőgi szervezetünk.

A tehetetlen könyörgés pedig, melyre utalva voltunk, csak megalázott és szánalmat ébresztett, eselleg részvétet kelthetett, de tiszteletet soha! Erős hadsereg, melyet nem idegen parancs állít a Siokod ingoványaira, vagy Doberdó kösivatagaira, hanem magyar királyunk küld a csiládi tűzhely védelmére az ország ösrégi védfalára, a Kárpátokra; csodákat tud művelni, ha azt magyarok magyarul vezérik.

Ezek a végtelenül jelenős erkölcsi értékek kedves Honfitársaim, ki voltak kapcsolva eddigi szervezetünköl; be kell azokat most haladéktalanul csatolnunk, hogy végre — annyi mellőzetés után — elfogalhaszuk méltó helyünk a független nemzetek büszke társadalmában.

Sohase felejtjük el, hogy a kishitű nép nem emelkedik magasra, hogy csüggeleg lélek csak hanyatlást eredményezhet.

Értsük meg végre, kedves barátaim, a régi példeszó igazságát, hogy mindenki saját kitűzött céljaival arányban nő s hogy ez a tétel nemcsak az egyéni, hanem a nemzeti életre is vátozatlanul áll.

Azután a vértenger és könnyzapor után, melybe a lefolyt párálan küzdelem sodorta az egész világot, mi sem érhetőbb, mint az egyetemes sóvárgás a béke, a világbéke hön öhajtott áldásai után.

Igy volt ez 200 évvel ezelőt Savoyai Jenő, így volt az 100 évvel ezelőt I. Napoleon harcai után.

Természetes visszahatás ez, melyet milliók mérhetetlen szenvedése váltott ki.

A természet, a népek törvénye azonban nem ismeri az érzelmi ellágyulást, annak örök jelszava marad a harc s bármily nemes, emberséges, a világbékére való törekvés, bármily jogosultak az erre vezető eszközök: tökéletesség, teljesség a világbéke sohasem fog válni, mert mindennemül haladás a velünkszületett kiirthatatlan ellentétknél, különbségeknél fogva csakis állandó küzdelemmel vivható ki.

A legnemesebb kincs, a szabadság sem pusztá, tértlen, korlátlan állapot; azért is szüntelenül küzdenünk kell; csak aki fárad, viv és harcol, maradhat szabad s a bölcsészet már régen látja, hogy minden szabadság csak nehé munkabére, csak súlyos harcok, erőfeszítések méltó díja lehet és semmiképen sem változhatatlan, örök ajándéka a sorsnak, melyet tán öibetett kézzel, csendesesen, mások védpajzsa alatt és mások kegyelméből élvezni lehet. Szabadság és harc, vagy rabszolgaság és béke: ez megmásíthatatlan, nehéz sorsunk e földön, mi ellen, ha felszólalunk, az Istenekkel szállhatunk perbe csak!

Kedves Testvéreim! Idegen hódítók keserves igája alól megszabadított bennünket a Gondviselés keze; föltudunk ismét lélegzeni e rettenősen szomorú, lealázó korszak után, mely vas kényszerrel szörnyű járomba szorított, olyanok jármába, kik minden vonatkozásban mélyen alattunk állanak. — Letörtek, arcul csaptak, megvesszőztek, meggyaláztak; érzitek-e?

És földarabolták, elhasogatták, széttördelték Szt István koronáját. Tűritek e? Akiben csak egy szemernyi önértet, akiben egy szikra magyar lélek, akiben egy csepp férfias bátorság él, tegyen ez ünneplés pillanatban szent fogadást, hogy nem nyugsunk addig, amíg vissza nem vesszük drága hazánknak utolsó talpalatnyi földjét, vérrel megszentelt rögeit, ősi sirhantjait is!

Esküdjünk meg erre Testvéreim! s a magyarok Istene segíteni fog!

A cseh kormány lemondott

Prága, április 15. (N. St. t. j.) A cseh nemzetgyűlés utolsó ülése 22 óra hosszat tartott és bővelkedik a jelentős mozzanatokban. Hajnali 3 órakor Swechta belügyminiszternek a községi javak felosztásáról szóló törvényjavaslatát a nemzetgyűlés elutasította. Ennek következtében Swechta lemondott. Hasonlóan elvetették az egészségügyi javaslatokat is, minek következtében azután az összes szocialista miniszterek adták be lemondásukat. A miniszteri lemondások következtében Tusár miniszter beadta az egész kabinet lemondását.

A kormányzó bucsu-órái Debrecenben

A színházi ünnepélytől -- a tegnapi elutazásig

Beszámoltunk tegnap számunkban a Nagyrdebreceni látogatásának részleteiről és igyekeztünk lehető hiven és tárgyilagosan ismertetni a látogatás lefolyásának legapróbb részleteit is. Lapzárta miatt azonban csak a színház kapujáig követhetjük a kormányzót, s innen kezdve már nem volt módunkban beszámoló adni, minthogy azonban a történelmi jelentőségű nap lényepontja kétségtelenül az *Arany János Társaság Horthy-ünnepélye* volt, kedves kötelességet teljesítünk, mikor a részletes beszámoló mai számunkban folytatjuk.

A színházi díszelőadás

Felejthetetlen szép ünnepséget rendezett a kormányzó tiszteletére a Csokonai színházban az *Arany János Társaság*, szerdán este. Egynegyed hétkor érkezett a kormányzó, kíséretével. A színház előcsarnokában a társaság elnöke: *dr. Haendel Vilmos* egyetemi tanár fogadta, majd bemutatta a vezetőség tagjait: *Bakoss Tibort*, *Szilágyi Imrét*, *Bessenyei Lajost*, *Komlóssy Imrét*, *Olcsváry Lászlót*, *Hutiray Józsefet* és *Péterffy Lászlót*, kikkel a kormányzó szívélyesen rázott kezét. Majd *Bakoss Sárika* meleg szép szavakkal üdvözölte a nemzet vezérét, következőket mondván:

Főméltóságú Kormányzó Urunk!

Azok közül, kiknek szíve romlatlan maradt e hazában, ki mögött nem sötét a múlt és ki előtt nem aggasztó a holnap!? Amig testben járunk, amig e világnak vagyunk érző, eleven tagjai, a keresztől meg nem szabadulhatunk. Ki lépte át valaha a tulajdon árnyékát?! Drága hazánk is ha menekülni próbált előle: utána szaladt, s ha azt hitte egy percre, hogy már elhagyja: nem vette észre, hogy előtte jár az!

És mi mégsem a lemondó csüggedés nevében szólunk hazánk megmentő nagyjához. A keresztén nemzeti eszméért küzdő *Arany János Társaság* azoknak a nevében szól, akik hinni akarják, hogy fajunkban még ismeretlen erők pihennek, amelyekre vár a világ és amelyekkel *tartozunk neki!* Azoknak a nevében szólunk, akik tudják, hogy bár az ut a szenvedések *Golgotáján* vezet keresztül, de fölfelé vezet!

A magyarok örök Istene váltsa valóra e vashitűntet és ezerszer áldja meg a mi Kormányzó Urunkat!

Ezután *Haendel Mariska* szép csokrot nyújtott át neki. Kedves közvetlenséggel a két díszmagyarba öltözött urileány között, csevegve haladt fel *Horthy* a részére fenntartott, pompásan díszített páholyba. Megjelenésekor a közönség felállva, kendőt lobogtatva, tomboló lelkesedéssel üdvözölte a nemzet hőst, aki gyönyörködve legellette szemét.

Képviselve volt itt Debrecen keresztény társadalmának színe-java, sajnos, hogy az odavaló közönségnek így is nagy tömege maradt ki, mivel a színház befogadó képessége az óriási érdeklődést tekintve, kicsiny volt. A díszes társaság legtöbb hölgye magyar ruhában jelent meg, a férfiak közül is többen. Némaképpel kezdődött az előadás. A lezajlott nehéz idők megpróbáltatásait és pusztulását fejezte ki, romok felett kesergő gyászolókkal, árvákkal és óvóakkal. A komor égen vigasztalás, enyhülés gyanánt jelent meg jobb idők megváltó jelképe, az egyetemes keresztényiség szimbóluma: a kereszt.

Haendel Vilmos egyetemi tanár, az *Arany János Társaság* elnöke tartotta ezután ünnepi beszédét. Ezt teljes szövegében vezető helyen közöljük. A pompás felépítésű beszéd izzott a magyar fajszeretettől, a keresztény valláserkölcsmádatától, és tele volt történelmi igazságokkal, oly klasszikus tökélyvel kifejezve, hogy minden mondatát ércebe lehetne vésní... Vagy millió példányban terjeszteni.

A közönség feszült érdeklődéssel hallgatta *Haendel*-t, és gyakorta félbeszakította nagy tetszésnyilvánításával. Némakép következő ismét: a keresztény Magyarország reneszánsza, háttérben a fénylő kereszt alatt *Budavárával*, az előtérben a nemzeti királyok, *Horthy-vitézek* és bájos magyar nők festői

csoportjával, mely az angyalos, szentkoronás magyar cimert veszi körül. A cimert előtt *Bihari Ákos* gyújtó tüllel és tomboló lelkesedés közben szavallta el *Petőfinék* „Élet vagy halál” című versét. Volt még két szavallata az estélynek: ugyancsak *Bihari Vályi Nagy Géza* katonaköltőnek *Horthyhoz*, *Morvay Károly* hadnagy pedig *dr. Szilágyi Imrének* a Nemzeti Hadsereghez intézett hatásos ódát szavallták el. Három zeneszám tarkította a műsort, hozzájárulván a lelkeken uralkodó izzó magyar hangulathoz. *Havas Gáborné* énekelt magyarokat a *Jóna Kálmán* felülmulhatatlan zongorakíséretével. Ez az ének szám legmarkánsabb cáfola a annak a kapitális ostobaságnak és elfogultságnak, mely azt meri állítani, hogy a magyar zene ápolása rontja a muzsikusi jóízűségét, tudását és zenei komolyságát. (Zenedénk izraelita tankörökben is virul ez az internacionálista álgazság.) *Havasné*, kitől csak nemrégiben oly tökéletes művészetet hallottuk a nemzetközi dalirodalom remekeit, most ép oly nagyszerű tökéletességgel bővült el bennünket nemzeti zenénk termékeinek élénkítésével. Végezetül *Dr. Szilágyi Imre Horthy* nótáját adta elő, mely alkalmat szolgáltatott arra, hogy a közönség a kormányzót szeretetének újabb jelével zajosan ünnepelje. Közben a kis báró *Wangenheim Sanyi* jelent meg a páholyában akit megcsókolt és virágot vett át tőle. *Simonffy Irén*, *Zenedék* e büszkesége *Liszt Ferenc* Szózat és *Hymnus-rapsodiáját* zongorázta el az ő kivételes művészetével. Ezt a nagyranőtt *Szendy-tanítványt* mindenkor nagy műélvezet hallgatunk, és külön dicséretére válik neki is, hogy a magyar zenét mindig a megillető színvonalon méltatta és kultiválja. *Szilágyi Imre dr.* fejezte be az ünnepélyt a kuruc idők és szabadságharc dalainak hegedűlésével a Magyariek kifogástalanul szép kísérete mellett. A 18 század elejéről, ismeretlen szerzőtől eredő *Rákócikesergővel*, s a belőle *Bihari János* által komponált *Rákóczi indulóval* zárva le az estély hangulatát. A közönség egyeteme egy szívvel-lélekkel állott most fel, hogy a mosolygva bucsuzó *Horthy*-t zajos ovációkkal köszöntse. — Az *Arany János Társaság* boldog lehet és büszke gyönyörű sikerére, és arra az őszinte nagy elismerésre, melynek a hadügyminiszterével és tisztjével jelenlevő kormányzó többszörszörösen kifejezést adott.

Külön megemlítés illeti *Némethy László* szobrászművészt, aki némaképek megálmodója és megvalósítója volt, ugyazintén *dr. Vargha Elemer* városi tanácsnokot, ki a rendezőségnek mindenben a legnagyobb buzgalommal és előzékenységgel nyújtott segédkezel.

Az első némakép alatt a színpalak mögött a debreceni egyesített dalárdák énekelték megható szépséggel a Hymnuszt, a második némakép alatt pedig a *Svetits-intézet* kitünően képzett női kara régi magyar egyházi énekeket.

Az esti lakoma.

Már háromnegyed 9 volt, mikor a kormányzó a színházból a közönség folytonos, lelkes tüntetése közben, az *Arany Bika* szállóba hajtattott, ahol teljesen szűkkörü esztendődet adott a város tiszteletére. A lakoma alatt a Magyarizeneke játszott szebbnél-szebb nótákat. Felköszöntő nem volt, ellenben *Horthy Miklós* kormányzó több, szép magyar nótát húzatott, a többek közt:

„Sólyom madár.”

„Nem akar az ökörsorda legelni.”

Az öreg Magyar *Imre* két fiával ugyan csak kített magáért és nemcsak a kormányzó, hanem *Soós Károly* hadügyminiszter tetszését is annyira megnyerte, hogy mikor a kormányzót szárnysegéde figyelmeztette a program szerint megállapított távozás idejének eléréstére, szinte mentegetődzve jegyezte meg:

— Nehéz itt hagyni Magyarikat...

Ez a legszebb elismerés volt, a debreceni Magyar-banda muzsikájának igazi dicsérete. Jó vendégmarasztaló az a szárazfa...

Két óra hosszat tartott a lakoma, mikor a kormányzó felállt az asztaltól és bucsuzott

A polgármesternek ismételt örömet és köszönetét fejezte ki a szép és lelkes fogadtatásért és távozott. A városi tanács tagjai kocsi-kon kikisérték a vasuti állomásra, ahol a kormányzó szalonkocsijába vonult vissza és ott töltötte az éjszakát.

Az elutazás.

Reggel 8 óra 10 perckor tizenöt ágyú-lövés jelezte a kormányzó különvonatának elindulását. A kormányzó kíséretével *Nyiregyháza* utazott, ahol hasonló lelkesedéssel fogadták. A kormányzó délután hagyta el *Nyiregyházát* és visszatért a fővárosba, ahová az ország gondjai szállították.

Dél előtt 9 órakor a városi tanács ülésén az elnöklő polgármester megnyitójában jelentést tett a kormányzó elutazásáról. *Inditványára* a városi tanács jegyzőkönyvében örökítette meg a kormányzó látogatás emlékét és a kormányzónak a meleg fogadtatásért a város közönségének és tanácsának tolmácsolt, hálás köszönetét. Ugyancsak elismerését fejezte ki a tanács *dr. Vargha Elemér* tanácsnoknak és a rendezőségnek fáradságos munkájukért.

Az államrendőrség

derekas munkát végzett a város nagy ünnepnapján. A kormányzót és kíséretét is láthatóan meglepte az a példás rend, az a mindenre kiterjedő aprólékos figyelem és gondosság, mellyel a debreceni államrendőrség az ünnep zavartalanosságát biztosította. Sehol, semmi bántó, disznós hang, sehol egyetlen, a lelkes hangulatot rontó incidens nem volt. Az óramű pontosságával dolgozott össze a hatalmas gépezet minden szerve a próbaidős rendőrtől a főparancsnokig, az irnoktól a főkapitányig. Most látszott meg igazán, hogy mily óriási teljesítőképessége van a debreceni rendőrségnek. Kedden reggel kezdődött a minden elismerésre és dicséretreméltó emberfeletti munka és szakadatlanul tartott egészen csütörtök reggelig, míg a kormányzó különvonata el nem hagyta a főpályaudvart. Most látszott meg, hogy mily nagyszerű, mily pompásan működő intézményé fejlődött *Rostás István* főkapitány szakavatott, erős keze a régi beteg szervezetet... Az elismerés zászlóját egyformán kell meghajtanunk a főkapitány, a főparancsnok, a tisztviselői és felügyelői kar, meg a kezelőszemélyzet és a rendőrlégénység előtt! Készséggel tesszük: megérdemlik, s büszkén valljuk a magunkénak őket!...

Klebersberg kormányalakítási akciója

Budapest, április 15. (N. St. t. j.) A képviselőház folyosóján erősen tartja magát az a hír, hogy a *Klebersberg Kunó* gróf és társai részéről megindított kabinet-alakítási akció jelentékenyen megerősödött, minthogy több képviselő bejelentette csatlakozását a nagy kormányzópárt megalakításának akciójához.

Az államrendőrség fizetésrendezése

Budapest, április 15. (Nemz. St. tel. jel.) Szerdán este minisztertanács volt, amelyen a kormány összes tagjai résztvettek. A minisztertanács az árdragitók és üzérkedők megfékezésével foglalkozott s az erre vonatkozó törvényjavaslatot elfogadta. Azután az államrendőrség fizetésének rendezését tárgyalták, mely széles körben fog közmegelegedést kelteni.

Országos szövetség a faluért

A magyar falu minden irányu jólétének gondozása és emelése

Az ország rendkívüli tevékenységű földmívelésügyi minisztere, *Rubinek Gyula*, a földriokreform óriási feladatával való rendkívüli elfoglaltsága mellett tud magának időt szakítani arra is, hogy a falusi néppel, annak erkölcsi életével, anyagi jólétével és kulturális szükségleteivel foglalkozék. A miniszter nagyon jól tudja, hogy sok mulasztás történt e téren a múltban, sok nagyon súlyos és sokszor vétkes mulasztás, — de nem elégszik meg a bajok ostromozásával, hanem minden erejét megfeszíti és latbaveti arra, hogy a magyar falut az ország életébe *irányító* tényezőként bekapcsolja. Nagyjában és főbb vonásokban ismertettük már a készülő földreformjavaslatot s rámutattunk arra, hogy fő vezető motívuma a javaslatnak a falu népének kiemelése abból a szegényteljes állapotból, melybe a multak vétkei süllyesztették. *Rubinek* miniszter ezenfelül személyes kezdeményezéssel és erkölcsi támogatásával egy olyan országos szövetséget akar most létesíteni, mely kifejezetten és programmszerűen a falu népének ügyeit és érdekeit legyen hivatva szolgálni és védelmezni. — Erről az alakuló szövetségről hivatalos helyen a következő információkat adták:

— A szövetség célja a falu erkölcsi, anyagi és kulturális jólétének gondozása és emelése. A „Falu” országos szövetség címen megalakuló intézmény alapszabályai már elkészültek s azokat az előkészítő bizottság a pünkösdi táján megtartandó alakuló gyűlés elé fogja terjeszteni. A szövetség tagjai lehetnek erkölcsi testületek (törvényhatóságok, városok, községek, stb.) továbbá feddhetetlen életű magyar állampolgárok, akik a falu fejlesztése érdekében közreműködni kívánnak.

A szervezet két főrésze, még pedig a központi és a vidéki szervezetekre tagozódik. A központi szervezetben képviselve lesznek a falvak, illetve vármegyék kiküldöttein kívül a miniszteriumok kiküldöttei, az országos gazdasági, szövetkezeti, közigazgatási és kulturális intézmények képviselői és a belépő magánosok. A vármegyei szervezeteknek hivatalból tagjai a közigazgatás, a közigazgatás, a közintézmények gazdasági, társadalmi és kulturális intézmények vezetői és a falvak kiküldöttei. Minden község vagy faluhatalóság területén helyi intéző-bizottság működik, mely a helyi szükségleteket megállapítja s erre megfelelő munkatervet dolgoz ki, a vármegyei választmánnyal állandó összeköttetést tart fenn és a szövetség intézkedéseit a legelső fokon végrehajtja. Az alakuló gyűlés megartását országos ünnepség keretén tervezi a vezetőség.

Debreceni katonai körletparancsnokság

2439. szám.
eln. 4. a. 1920.

Felhívás

Felhívom a debreceni körletparancsnokság területén tartózkodó összes tisztet (tisztjelölték) hadapródjelölték és hasonló állásúak figyelmét arra, hogy a Honv. Min. 20,903 sz. eln. 31. c. 1919. rendelete értelmében minden tiszt (tisztjelölt) stb. köteles a forradalmi mozgalmak keletkezése óta tanusított magartására nézve az igazolási eljárás megindítását kérni.

Mivel még mindig nagy azoknak száma, kik fontú kötelezettségüknek mindezeideig eleget nem tettek, figyelmeztetem az érdekelteket, hogy igazolási kérvényeiket április hó 30 ig annál is inkább nyújtsák be, mert ezen időpont után benyújtott kérvények nem fognak figyelembe vételni. minek következtében az illetők a nemzeti hadseregben beosztást nem nyerhetnek és a katonai egyenruha viselésétől egyszersmindkorra eltiltattak.

Hegedűs Pál
tábornok, körletparancsnok.

Felhívás

Hazánk ujja építéséhez, különösen a termelés és az ipari üzemek munkájának megkezdésére a megromált Tisza-hidak felépítése a szükséges forgalom felvétele miatt az országra nézve rendkívüli fontossággal bír. Ezen köz-munkák lehető leggyorsabb elvégzésére a műszaki csapatok melletti felállítására és közreműködésére nélkülözhetetlen.

Felhívotnak tehát mindazon személyek, akik 17-ik életévüket betöltötték, de a 18 ikat még nem, és akik különösen a világháború alatt valamely műszaki csapatnál vagy alakulatnál (sapeur, pionier, brücken, gesteiinsbohr, elektrobatalion, eisenbahnregiment, flussminen, flusschiffahrt, seilbahnkompanie, stb.) szolgáltak, hogy az illetékes várm. kat. parancsnokságoknál szolgálatiútré önként jelentkezzenek és a műszaki csapatokhoz való beosztásukat kérelmezzék.

Debreceni kat. körletparancsnokság

HIREK

— *Köszönet.* Az Arany János Társaság ezen uton mond hálás köszönetet mindazon hölgyeknek és uraknak, kik Horthy-ünnepélyén a színházban közreműködni szivesek voltak, és azt a meglepő szép estét oly feledhetetlenné tették.

Külön köszönet illeti Bihari Ákos művész urat, aki a szereplésen felül a rendezés nagy és nehéz munkáját is vállalta, derék segédszemélyzetétől buzgón támogatva.

— A Debreceni Kaszinó estélye. A debreceni Kaszinónak előkelő vendégei voltak a szerda esti bankett után. Megjelent ott Soós Károly tábornok, honvédelmi miniszter kíséretével, Hegedűs Pál tábornok, körletparancsnok, Lehár Antal báró ezredes, Szomjas Gusztáv kormánybiztos és a tisztikar, valamint a polgári társadalom színeje. A kaszinó kapujában *Weszprémy Zoltán* elnök és *Petkó Ernő* dr. igazgató fogadták az ilusztis vendégeket akik feszelen és vidám társalgás között ismerkedtek meg a város ott megjelent jobb közönségével. — Élvezettel hallgatták *Magyari Imre* zenekarának kitűnő játékát és majdnem éjfélre járt az idő, mikor a Kaszinót elhagyták. A fiatalság azonban hajnalig ropt a táncot.

— Földadag listát kap a közönség. A polgármester a következő távirati értesítést kapta a közlemezési minisztertől: „Törvényhatósága április 15-től május 15 ig terjedő ellátási időre fél fejadag alapján való ellátásra a gabonaelállítás országos kormánybiztoságának kereskedelmi főosztálya listellátási főcsoportjánál 22 vagon listet utaltam ki. Készlettel legnagyobb takarékosággal rendelkezék, mert május 15. előtt újabb kiutalás iránt semmi körülmények között sem fogok intézkedhetni. Kintalt készlet leszállítása tekintetében lépjen érintkezésbe a gabonagyűjtés országos kormánybiztoságának Gok. kereskedelmi főosztály listellátási főcsoportjával. A közlemezési miniszter rendeletéből *Holzward* osztálytanácsos.”

— Hát nem méltányos a tanács? A városi tanács Szentpétery Sándor kártposznak 200, Fischer Farkas borkereakedőnek (házaló) pedig 1000 korona engedélydíj lefizetése ellenében adta ki az iparigazolványt. Mindketten mérséklésért folyamodtak és a városi tanács méltányos volt; felére engedte le az engedélydíjat, bár maga az előadó mondta, hogy Fischer házasságos, izgága ember, aki a rendőri jelenés szerint szidta a magyarokat. Hát nem méltányos a városi tanács? Nagyon is az.

— Tűzes szikrákat szór a kisvasut. A husvéti ünnepek előtt megengedte a városi tanács a helyi vasútnak, hogy egyelőre gőzmozdonyu vonattal vegye föl a közlekedést, azonban az ideiglenes engedély legfeljebb 30 napra szól. Néhány nap mulva azonban a közönség keservesen tapasztalta, hogy a gőzmozdony nemcsak nehéz folytó füstjével rongja meg a levegőt, hanem olyan sűrűn omlja a

tűzes szikra-záport, hogy tönkre teszi a járókelők ruháját, sőt testi épségét is veszélyezteti, mert a tűzes szikra, ha valakinek a szemébe hull, súlyos szemgyuladást idéz elő, de általában tűzveszélyes is. A méltán zugolódo közönség panaszát Csóka Sámuel főjegyző tette szóvá a városi tanács ülésén és követelte, hogy a mozdony kürtőjét füstemésztő és szikrafogo készülékkel szerelje fel 48 óra alatt, mert ellenkező esetben megkeresi az államrendőrséget, hogy ezt a közveszélyes közlekedést szüntesse be. Szinte érthetetlen, miért nem járatták déli 1 órától a villamos kocsikat, mikor a világítási vállalat éjjelig villamos áramot képes szolgáltatni. A tanács elfogadta az indítványt. Ellenőrizni fogjuk, hogy e közérdektől határozatnak lesz-e fogantaja 48 órán belül?

— Az órák igazítása. A kormány rendelete értelmében az órákat már visszaigazították az oláh megszállás után középeurópai időre. A nyári időszámítás szeptember 20-ig fog tartani, amikor vissza igazítják az órákat.

— Birság helyett fogyelmi. A rendőrbíró-ság a köztisztasági vállalat igazgatóját, Kövendy Domokost 100 korona pénzbírságra ítélte köztisztaság elleni kihágás miatt. A városi tanács, miután városi vállalatról van szó, felmentette Kövendyt, ellenben megindította ellene a fogyelmi vizsgálatot.

— Sajtóhiba csuszott tegnapi vezércikkünkben. A helyes szövegrész ez: „...milyen nagy érték van így tibennetek”.

— Vigalmi adó kihágás. A rendőrség Müller Lászlót, a DKASE titkárát 100 korona pénzbírságra és 180 korona vigalmi adónak utóagos megfizetésére ítélte, mert az egylet multságán szabálytalanságokat követett el a vigalmi adó-szabályrendelet ellen. A városi tanács jóváhagyta a büntetést.

— Az árurejtegető Nussbaumok. A rendőrség Nussbaum Róza és Ferenc meszarosokat a nyersfaggyu elrejtéséért 30-30 napi elzárásra és 500-500 korona pénzbüntetésre ítélte, mert notórius kihágók, akik rendszeresen elienszegülnek a hatósági rendelkezéseknek, mikor pedig rajtaérik őket, akkor az öreg Nussbaum (az apa) azzal buvik ki, hogy az „üzlet” nem az övé, hanem a lánya „névén” van, a „lánya” azzal védekezik, hogy ő nem ért az üzlethez, a „fiu” pedig érvel, hogy ő csak üzletvezető, ő nem volt ott, stb. — Az ilyen kellemetlen és nem idevaló idegenekkel szemben másként kellene elbánni: az egész Nussbaum-családot leghelyesebb volna — Hajmáskér felé irányítani. A városi tanács egyébként helybenhagyta a büntetést.

— Halálozás. Vettük a következő gyszajelen-tést: A B. F. R. A. Legmélyebb fájdalomtól porig sújtva, de a mindenható Isten bölcs akaratán megnyugodva, szomorú szívvel tudatjuk felejthetetlen jó férjem, szeretett édes apánk, apósunk, testvérem, nászunk, sógorunk s áldott emlékü jó rokonunk polgár Szabó József téglagyár tulajdonos, földbirtokos áldásos és fíradhatatlan, tevékeny életének 60-ik, boldog házasságának 35-ik évében 3 havi súlyos betegség után, folyó hó 14-én d. u. 3 órakor történt elhunytát. Kedves halottunk földi részeit folyó április hó 15-én, pénteken délután 3 órakor fogjuk Borz-utca 5. sz. házunktól, a Nagytemplomban tartandó praedication után, a Péterfia-utcai temetőben végső nyugalomra helyezni. Végtisztességtételére rokonainkat, ismerőseinket szomorú szívvel meghívjuk. Debrecen, 1920 április hó 15-én. Áldás és béke poraira! Bánatos özvegye: özv. Szabó Józsefné Burai Julianna. Gyermekai: József, Lajos nejeivel Kecskés Juliskával, Sándor nejeivel Dézsi Margitkával, Juliska. Testvére: Szabó Sára férjével polgár Szigethi Gáborral és gyermekeikkel. Sógorsága: Burai Zsuzsanna férjével Sári Mártonnal Burai József és neje Autil Julianna gyermekeikkel. Nászai: Polgár Kecskés János és neje. Polgár Dézsi József és neje. Unokahugai, közeli és távoli rokonaink nevében is! — A temetést a Dankó temetkezési vállalat rendezti.

— Kosáry Emmyről, Gombaszögi Fridáról, a hét érdekességeiről számol be a pompás Debreceni Hét Színházi Ujság, Simon Erzsébet lapja.

— A debreceni Első temetkezési egylet mint szövetkezet 1918 évi pót és 1919 évi rendes közgyűlést f. évi április 25-én délután 3 órakor tartja Csapó utca 46 szám alatti iskola helyiségében, melyre a tagokat megjelenni kéri az Elnökség.

— Szántó Tivadar világhírű zongoraművész közreműködését veszik igénybe Franciaországban és Angliában a Lisztünnepélyek alkalmával. Apr. 20 iki debreceni hangversenyére jegyek a Bika portásánál válthatók.

— Tejdrágító. A rendőrség Weisz Mórnet tejdrágításért 150 és 200 korona pénzbírságra ítélte. A városi tanács jóváhagyta.

— Műláb, műkéz, sérvkötő, haskötő, gumiharisnya, ferde nővesső gyermekeknek bőrfűző készítését és javítását elvállalom. Vitárius Sándor orvosi műkötszerező-mester, Piac-u. 16. ki a háboru alatt a gráci, bécsi, budapesti és debreceni katonai művegtag készítő műhelyek vezetője volt. Vidéki közönséget vasárnap is fogadok lakásomon, Eötvös-u. 85.

— Városunk legmegbízhatóbb és legrégebbi molykár elleni megóvó vállalata: Nagy József, szücs-mester, Szent-Anna-u. 3. sz.

— A debreceni házi zenei zenekara. Zenészek azonnal felvételt. Olyanok, akik már katonazenekarban szolgáltak, előnyben részesülnek. Jelentkezni lehet délelőtt 9—12 és délután 2—4 ig Nöth Antal ezredkarmesternél, Szent-Anna 20. szám.

— A vasas ifjuság e hó 18-án a Bika disztermében táncestélyt rendez, melyen a vasi gyalogezred zenekara szolgáltatja a zenét.

— Stengel Károly a debreceni m. kir. állami rendőrség fogásza fog műtermet Batthyány-u. 16. sz. a. (saját ház) áthelyezte. Fogad d. e. 10—12-ig, d. u. 3—5-ig.

— Legrosszabb nyakkendőit is ujja alakítják Péterfia-utca 53 alatti az udvarban baira.

Schubert Ferenc fogászati műterme Vár-utca 11. sz.

Színház

Rovatvezető: ZIVUSKA JENŐ ur.

CSOKONAI SZÍNHÁZ:

Pénteken B) bérlet: Elnémult harangok, szimf. Szombaton C) bérlet: Pillangó főhadnagy, operett.

Vasárnap délután: Elnémult harangok, szimf. este: A Területvédő Liga előadása.

VIGSZÍNHÁZ:

Pénteken: Nincs előadás. Szombaton: Nincs előadás. Vasárnap délután: Lili bárónő, operett, este: Koldusgróf, operett!

* Füredy F. Gusztáv negyedik előadásán **április 24-én**, este 8 órakor bemutatásra kerül **Heimlich Ilona** közreműködésével **Liszt Ferencz**. Jegyek Gárdó nál átvendők.

Színházi és mozgósínházi irodák jelentése

* Elnémult harangok szimf., melyet páratlan sikerrel hozott színre tegnap a szintársulat, ma ismét nagy érdeklődés mellett kerül színre.

* Honthy Hanna fellépte. Honthy a népszerű primadonna budapesti utjáról megérkezett. Első fellépte szombaton a Pillangó főhadnagy operettben lesz. A címszerepet Járay Sándor játssza.

* Vasárnapi előadások. Vasárnap délután a Csokonai színházban mérsékelt helyárral az „Elnémult harangok” szimf., este a Területvédő Liga disz előadása. A Vigszínházban délután a Lili bárónő operett, este a Koldusgróf operett kerül színre.

* Szenzációs attrakciót mutat be ma az Apollo. Rajnai Gábor—Lóth Ila és Fenyvessy Emil főszereplésével a Yamata című 4 felvonásos vigjátékot mutatja be az Apollo. Előadások 7 és 9 órakor.

* Henry Krauss, a világhírű nyomorultak főszereplője játssza ma filmen a főszerepet Feuillet Octave „Művészbecsület” című regényében. Bemutatja az Urania. Előadások 7 és 9 órakor.

* Francia film az Arany Bika Mozi an. Victor Cyrill „Préda” című 4 felvonásos drámájában Gabrielle Robine páris világhírű művésznője játssza a főszerepet. Előadások 7 és 9 órakor.

SPORT

Birkózás. A debreceni MTK folyó hó 18-án, a nagy állomás III. oszt. várótermében rendezi első házi birkózóversenyét, három sulycsoportban. A versenyen részt vesznek a DMTK legjobb birkózói, szám szerint 20—25. Minden sulycsoport I-ső győztese kis ezüst, II-ik nagy bronz, III. kis bronz éremmel lesz díjazva. A verseny minden indulója az egyetemesi véséssel ellátott bronz-plakettel lesznek díjazva.

Barátságos futball mérkőzés. A DVSC és DEAC f. hó 18-án, vasárnap d. u. 5 órai kezdettel a nagyerdei sporttelepen barátságos futball mérkőzést tartanak. Előzőleg 2 órai kezdettel a II. csapatok játszanak. A két mérkőzés között lesz megartva a DEAC országos mezői futóversenye.

APOLLO	URANIA
Pentek Szombat Vasárnap április 16—17—18. Szenzációs attrakció!!	Pentek Szombat Vasárnap április 16—17—18. Francia film
JAMATA	Feuille Octave regénye
Vigjáték 4 felvonásban. Főszereplők: Rajnai Gábor, Lóth Ila, Fenyvessy Emil.	Művészbecsület 4 felvonás. Főszereplő: Henry Krauss
A pitzburgi agyabácsi Vigjáték 3 felv.	Melyik az igazi. Vigjáték 2 felv.
Előadások 7 és 9 órakor.	Előadások 7 és 9 órakor.
ARANY BIKÁ MOZI	
Péntek, Szombat, Vasárnap Francia film. VICTOR CYRILL DRÁMÁJA A préda 4 felvonásban. Főszereplő Gabrielle Robine PICCOLO KISSASSZONY Vigjáték 3 felv. Főszereplő: DORRIT WEIXLER. Előadások 7 és 9 órakor.	

ZONGORA

állandó bérletre kerestetik

Ajánlatokat a Méliusz könyvkereskedésbe

Szilfa és erdei fenyőfa eladás.

Debreczen város nagyerdei parkjában, a körút mellett tövön száradt szil és fenyőfák-ból termelt épület és szerszámfa folyó hó **17-én, délelőtt 9 órakor** a helyszínen tartandó árverésen eladatik. Árverés napján a vett faanyag elszállítható.

Városi erdőhivatal.

RÉZGÁLIC ÉS RAFFIA

kapható igen jutányos árban a **HANGYÁNÁL.**

Rézgálic Raffia Szőlőkötözőzsineg

legolcsóbban kapható **Kontsek Gézánál, Kossuth-utca.**

APRÓ HIRDETÉSEK.

Hétköznapokon tíz szög 5 korona, minden további szó 50 filler. — Vasárnap tíz szög 6 K, minden további szó 60 f. Vastagabb betűből szedve duplán számítatik.

Haszonbérbe

kiadó 300 400 négyszög-öles parcellázott földet veteményezés céljára va-gongyárral szemben a Róter utcán esetleg egy holdas darabokban is ki-adó Értekezhetni Debre-czeni Gazdák Bankja — Kossu h-u. 17.

Elveszett

szerdán este a Csokonai színházról a Kossuth- tea Piac-utcai végéig egy kis gyémánttal díszített arany melktű. A megtaláló je-lentkezzék a kiadóhiva-talban. Illő jutalmában részesül.

Boros hordót

jó és javítatlan állapotban minden nagyságban és mennyiségben állandóan vesz a baró Györfly hor-dógyár.

Hamisfogakat

töröttet is veszek. — Jó-zsef kir. herceg-u. 10 w. Tamás A.

Liczernamag

elsőrendű, ara kameates kapható **Csanak Jó-zsef** keresk. részv. tar-taságnál.

MAKULATUR PAPIR kilószámra kapható la-unk kiadóhivatalában.

Posztó

nulladékos magas arbaa vásárolom Libánci Péter-fia-utca 4.

Pezsngős

üveget vesz a „Török” pezsngógyár.

Házmesterpár

felvétetik Péterfia-utca 14. számú házhoz. Jelentke-zés Széchenyi-u. 14. Ögy-védi iroda.

Debreczeni iparosok.

Bélyegzőgyár és véső-intézet
PAULÓ I.
Batthyányi-u. 22.

Blattner József
Csapó-utca 1. sz.
Üvegezési és képkertésű vállalat utkrök és ablakok nagy választékban.

FORGÁCS I.
MŰRÁS, Bádógos-utca.

Koros Sándor
Térli-szabó üzletében Piac-u. 89.
Baját készítteti elegáns férfi öltönyök kaphatók

Friss töltésű **Mohai Ágnes viz** érkezett!!
Félegyházy Jánosnál

Kiss Ferencz
női szabó Piac-u. 56 szám. Islétes munkát jutányos áron készít.

Vecsey Antal
vizgázott fogtechnikus
Szent Anna-utca 6. szám.
FOGHUZÁS FOGTÖMÉS

Tavaszi öltönyöket Katonai egyenruhák mérték után, vagy fordítások a legolcsóbban és ókisan készíttnek. **PISKOLTY PETER**
uri szabó üzletében Kossuth-utca 58. szám.

Hamisfogakat töröttet is legmagasabb áron veszek
Szt. Anna-u. 6

Académie Internationale NYELVISKOLA
Széchenyi-utca 42. sz. 1. em.
Francia, Angol, Német, Olasz, Román, Magyar magánórákban és tanfolyamokban
A tanfolyamokra csakis általános műveltséggel rendelkezők vétetnek fel.

Akác és tölgyfát minden mennyiségben házhoz szállítok ölenként és aprítva métermázsánként
Polyánszky Orestt tűzifakereskedő
Miklós-u. végén, Szoboszlói-ut 1. és Piacz-u. 58.

Kiadja:
MAGYAR NEMZETI KÖNYV- ÉS LAP-
KIADÓVALLALAT RÉSZVÉNYTÁRS.
É számért főszerkesztő felelős.